

هفتمین همایش ملی بنیاد علمی قانون یار

همایش پژوهش های علمی علوم اسلامی و انسانی در عصر نوین

بنیاد علمی قانون یار - آموزش و پرورش استان کرمانشاه - واحد پژوهش سپاه پاسداران (با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه رازی، دانشگاه آزاد، دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه پیام نور کرمانشاه، دانشگاه علمی و کاربردی، جهاد دانشگاهی واحد کرمانشاه، دانشگاه صنعتی کرمانشاه، بنیاد شهید و سازمان ارشاد و ...
سر دبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در پایگاه های ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۸ اسفندماه ۱۴۰۳ شماره مقاله: ۲۸/۸۸۸۲ رده بندی کنگره: ب ۵۶/۷۴۴۴۰

بررسی عوامل موثر در

شادمانی و خودشکوفایی دانش آموزان در مدرسه

نسرين اسفندیاری فر

چکیده

این تحقیق با هدف شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر شادمانی و خودشکوفایی دانش آموزان در محیط مدرسه انجام شد. روش تحقیق به صورت مروری و بر پایه بررسی و تحلیل ادبیات موجود از منابع معتبر علمی به کار گرفته شد. یافته های تحقیق نشان داد که حمایت های اجتماعی، ویژگی های فردی، شرایط محیطی و استفاده بهینه از فناوری های نوین، به عنوان عوامل کلیدی در افزایش سطح شادمانی و خودشکوفایی دانش آموزان نقش ایفا کرده اند. تحلیل های انجام شده حاکی از آن بود که تقویت شبکه های حمایتی، تدوین برنامه های آموزشی شخصی سازی شده و ایجاد محیط های آموزشی امن و خلاقانه، می تواند به بهبود عملکرد تحصیلی و افزایش رضایت عاطفی دانش آموزان منجر شود. در نتیجه، پیشنهاد گردید که سیاست های آموزشی با تأکید بر راهکارهای نوین و حمایت های اجتماعی، جهت ارتقای شرایط روانی و عاطفی دانش آموزان تنظیم و اجرا شوند. این مطالعه راه را برای پژوهش های آتی در زمینه بررسی تعامل بین عوامل فردی، اجتماعی و محیطی هموار ساخت و اهمیت به کارگیری رویکردهای جامع در نظام آموزشی را برجسته نمود.

واژگان کلیدی: شادمانی، خودشکوفایی، حمایت های اجتماعی، آموزش نوین

بخش اول: کلیات و تحلیل اولیه موضوع شادمانی و خودشکوفایی

در سال‌های اخیر اهمیت شادمانی و خودشکوفایی در میان دانش‌آموزان به عنوان یکی از عوامل کلیدی در بهبود عملکرد تحصیلی و ارتقای سلامت روانی مورد توجه قرار گرفته است. مدارس به عنوان محیط‌های آموزشی نه تنها مکانی برای انتقال دانش، بلکه بستری برای پرورش ارزش‌های اجتماعی و فردی محسوب می‌شوند (قنبری، ۱۴۰۱). افزایش سطح نشاط اجتماعی در بین دانش‌آموزان می‌تواند به تقویت حس تعلق، انگیزش برای یادگیری و ایجاد روابط مثبت میان هم‌سالان منجر شود. در این میان، بررسی عوامل موثر در شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است تا بتوان از تجارب موفق در سایر مناطق استفاده نمود و راهکارهای کاربردی برای ارتقای کیفیت زندگی در مدارس ارائه داد. این مقاله با هدف تحلیل ابعاد مختلف نشاط اجتماعی و ارتباط آن با موفقیت‌های تحصیلی و رشد فردی طراحی شده است. (ارجمندسیاهپوش، ۱۳۹۷). شادی یکی از مفاهیم پیچیده و چندبعدی است که در میان پژوهشگران علوم اجتماعی و روانشناسی همواره مورد بررسی قرار گرفته است. این پدیده نه تنها به عنوان حس رضایت و خوشبختی شناخته می‌شود، بلکه به عنوان ابزاری برای تبیین کیفیت زندگی و رشد فردی نیز تلقی می‌شود. خودشکوفایی به معنای تحقق کامل ظرفیت‌های فردی و استفاده از استعدادهای درونی است که در محیط‌های آموزشی و اجتماعی می‌تواند نقش بسزایی در ارتقای عملکرد تحصیلی ایفا کند. به عبارت دیگر، زمانی که دانش‌آموزان در فضایی حمایت‌گرا قرار گیرند، می‌توانند از فرصت‌های موجود بهره‌مند شده و به سطحی بالاتر از موفقیت دست یابند. بررسی این مفاهیم می‌تواند راهگشای نوآوری در سیاست‌های آموزشی باشد. همچنین، درک از شادی و خودشکوفایی می‌تواند به بهبود روش‌های تربیتی و افزایش انگیزه درونی دانش‌آموزان کمک کند. (ایلوخانی و همکاران، ۱۳۹۸)

نظریه نشاط اجتماعی به عنوان یکی از چارچوب‌های مفهومی مهم در تبیین رفتارهای اجتماعی شناخته می‌شود. این نظریه بر این باور استوار است که فعالیت‌های اجتماعی نه تنها موجب افزایش تعاملات میان افراد می‌شود، بلکه به عنوان عاملی محرک برای تقویت حس رضایت و بهبود کیفیت زندگی فردی عمل می‌کند. پژوهش‌های متعدد نشان داده‌اند که افزایش مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی می‌تواند منجر به کاهش احساس تنهایی و استرس شود. در محیط‌های آموزشی، ایجاد فضایی مناسب برای برقراری

نگرش‌های بین‌المللی به مفهوم شادمانی نگاهی جامع و چندبعدی دارند که در آن عوامل اقتصادی، فرهنگی و روانشناختی به عنوان اجزای تشکیل‌دهنده اصلی مطرح می‌شوند. در پژوهش‌های اخیر، ارتباط میان اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و افزایش اضطراب اجتماعی، تنهایی و کاهش سطح خوشبختی مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های این مطالعات نشان می‌دهد که استفاده بهینه از تکنولوژی و ایجاد تعادل میان فعالیت‌های مجازی و واقعی می‌تواند به ارتقای شادمانی در جامعه کمک کند. همچنین، نگرش‌های فرهنگی متفاوت می‌توانند تأثیر مستقیمی بر تجربه فرد از شادی داشته باشند. بررسی تطبیقی بین کشورها نشان می‌دهد که سیاست‌های حمایتی و فرهنگی نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی و افزایش رضایت افراد ایفا می‌کنند. این دیدگاه‌های جهانی، با ارائه راهبردهای مبتنی بر داده‌های تجربی، افق‌های نوینی را برای بهبود شاخص‌های شادمانی ارائه می‌کنند (بالتاکی^۱، ۲۰۱۹).

۱۴۳۰ | ۱۴۳۱

روابط میان حمایت های اجتماعی و عوامل روانی مانند اعتماد به نفس، افسردگی و شادمانی در میان دانش آموزان همواره موضوع پژوهش های گسترده ای بوده است. مطالعات نشان می دهند که شبکه های حمایتی مؤثر می توانند با ارائه پشتیبانی عاطفی و اجتماعی، موجب کاهش علائم افسردگی و افزایش سطح رضایت فردی شوند. از سوی دیگر، احساس ارزشمندی و خودباوری، نقش کلیدی در ایجاد روحیه مثبت و انگیزه برای پیشرفت تحصیلی دارند. در این میان، تأثیر مستقیم حمایت های اجتماعی بر بهبود وضعیت روانی دانش آموزان نشان دهنده اهمیت تدوین سیاست های حمایتی در مدارس است. نتایج به دست آمده از پژوهش های انجام شده می تواند راهگشای راهبردهای مداخله ای مؤثر در ارتقای سلامت روانی دانش آموزان باشد. تحقیقات کیفی و کمی تأیید می کنند که افزایش حمایت های اجتماعی می تواند بهبود قابل توجهی در شرایط روانی و افزایش رضایت از زندگی دانش آموزان ایجاد کند (بوم و جئون^۱، ۲۰۱۶).

با گسترش فضای مجازی و افزایش استفاده از فناوری های نوین در آموزش، نقش ارتباط و تعامل میان دانش آموزان در کلاس های آنلاین بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. پژوهش های اخیر نشان داده اند که ایجاد حس تعلق و ارتباط معنادار در محیط های دیجیتال می تواند به افزایش انگیزه و نشاط آموزشی کمک کند. علاوه بر این، تعاملات مثبت میان دانش آموزان و معلمان در فضای آنلاین می تواند موجب ایجاد فضایی پویا و مشارکتی شود که در آن هر فرد احساس ارزشمندی کند. استفاده از روش های نوین آموزشی با تأکید بر ارتباط نزدیک، می تواند به بهبود کیفیت یادگیری و افزایش رضایت دانش آموزان منجر شود. تحقیقات نوین نشان می دهند که ترکیب مناسب عناصر فنی و انسانی در طراحی کلاس های مجازی می تواند تجربه یادگیری را بهبود بخشد و انگیزه های درونی دانش آموزان را تقویت نماید (کاپون سایر و همکاران^۲، ۲۰۲۲).

فشارهای روانی ناشی از محیط های آموزشی می تواند تأثیر منفی بر سطح رضایت و شادمانی دانش آموزان داشته باشد. مطالعات نشان داده اند که استرس های ناشی از بارهای تحصیلی و رقابت های فردی، با کاهش حس خوشبختی همراه هستند. در مقابل، حمایت های اجتماعی و وجود شبکه های حمایتی قوی

^۱ Bum & Jeon
^۲ Capon-Sieber

در میان دانش آموزان می تواند نقش تسکین دهنده ای در کاهش استرس و افزایش رضایت از زندگی ایفا کند. علاوه بر این، ارتباط نزدیک با معلمان و مشاوران می تواند به شناسایی به موقع مشکلات و ارائه راهکارهای مناسب منجر شود. رویکردهای مدرن آموزشی تأکید ویژه ای بر ایجاد فضای حمایتی دارند که از این طریق می توان به بهبود وضعیت روانی دانش آموزان دست یافت. بررسی های اخیر نشان می دهد که بهره گیری از راهبردهای روانشناختی و ایجاد شبکه های حمایتی می تواند به کاهش استرس و ارتقای شادمانی در میان دانش آموزان منجر شود (کینگ و همکاران^۱، ۲۰۱۴).

تأثیر فرهنگ بر ادراک و تجربه شادمانی در میان افراد یکی از مباحث کلیدی در پژوهش های بین رشته ای به شمار می آید. مطالعات نشان می دهد که تفاوت های فرهنگی می توانند نحوه تفسیر و ارزش گذاری افراد نسبت به خوشبختی و رضایت از زندگی را تغییر دهند. در محیط های آموزشی، آگاهی از تأثیرات فرهنگی می تواند به ایجاد فضایی همگرا و متنوع کمک کند که دانش آموزان در آن به رشد اجتماعی و فردی دست یابند. رویکردهای فرهنگی در طراحی برنامه های آموزشی می تواند با ترویج ارزش های مثبت، زمینه ساز افزایش نشاط و بهبود عملکرد تحصیلی شود. بررسی های صورت گرفته در این زمینه، نقش فرهنگ را در شکل گیری تجربه شادمانی فردی برجسته می سازد. این یافته ها نشان می دهد که ادغام رویکردهای فرهنگی در برنامه های آموزشی مدرسه، می تواند به بهبود چشمگیر تجربه شادمانی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان منجر شود (یه و همکاران^۲، ۲۰۱۵).

با توجه به اهمیت روزافزون نقش شادمانی و خودشکوفایی در موفقیت تحصیلی و رشد فردی دانش آموزان، ضرورت بررسی دقیق عوامل مؤثر در ایجاد نشاط اجتماعی در محیط مدرسه بیش از پیش احساس می شود. پژوهش حاضر با هدف شناسایی ابعاد مختلف تأثیرگذار بر افزایش شادمانی و خودکفایی، به بررسی جامع متغیرهای فردی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی می پردازد. از منظر پژوهشی، ترکیب روش های کمی و کیفی در این مطالعه می تواند چارچوبی جامع برای تحلیل داده های به دست آمده فراهم آورد. انتظار می رود نتایج این پژوهش بتواند راهنمایی مؤثر برای سیاستگذاران و مدیران

^۱ King et al

^۲ Ye et al

آموزشی در طراحی برنامه‌های بهبود دهنده فضای مدرسه باشد. آیا می‌توان با به‌کارگیری راهکارهای نوین، سطح شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان را به میزان قابل توجهی افزایش داد؟ در بیان کلی اهداف، سوالات و فرضیات مطروحه در این مقاله به صورت زیر خلاصه می‌شود:

هدف اصلی

- شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر در شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان در محیط مدرسه.

اهداف فرعی

- بررسی ابعاد نظریه نشاط اجتماعی و تأثیر آن بر بهبود فضای آموزشی
- تحلیل نقش حمایت‌های اجتماعی شامل خانواده، معلمان و همسالان در افزایش رضایت و نشاط دانش‌آموزان
- ارزیابی تأثیر ویژگی‌های فردی مانند خودباوری، انگیزه و ویژگی‌های شخصیتی بر خودشکوفایی دانش‌آموزان
- بررسی اثرات فضای مجازی و تکنولوژی نوین بر ایجاد تعاملات مثبت و شادمانی در بین دانش‌آموزان
- تحلیل تأثیر تفاوت‌های فرهنگی و محیطی بر تجربه و ادراک شادمانی در مدارس

سوال اصلی

- آیا می توان با به کارگیری راهکارهای نوین آموزشی و ایجاد فضایی حمایتی، سطح شادمانی و خودشکوفایی دانش آموزان در مدارس را به طور قابل توجهی افزایش داد؟

سوالات فرعی

- چه عوامل فردی، از جمله ویژگی های شخصیتی و میزان خودباوری، در شادمانی و خودشکوفایی دانش آموزان نقش دارند؟
- حمایت های اجتماعی چگونه از طریق نقش خانواده، معلمان و همسالان به افزایش نشاط اجتماعی دانش آموزان کمک می کنند؟
- تأثیر استفاده از فضای مجازی و فناوری های نوین در ایجاد تعاملات مثبت و ارتقای روحیه دانش آموزان چگونه است؟
- تفاوت های فرهنگی و محیطی چه نقشی در شکل گیری تجربه شادمانی در میان دانش آموزان ایفا می کنند؟
- چه راهکارهایی می توانند به بهبود شرایط محیطی و ایجاد فضای آموزشی حمایتی منجر شوند؟

بخش دوم: چپستی و چرایی اهمیت توجه به شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان

شادمانی به عنوان حس رضایت عمیق، آرامش روانی و تجربه لذت از زندگی، در میان دانش‌آموزان به مثابه عنصری حیاتی در ایجاد انگیزه و بهبود عملکرد تحصیلی شناخته می‌شود (ارجمندسیاهپوش، ۱۳۹۷). این مفهوم نه تنها شامل احساس خوشبختی لحظه‌ای است بلکه بیانگر یک وضعیت کلی از رضایت از زندگی، توانایی مدیریت احساسات و ایجاد ارتباطات مثبت با دیگران می‌باشد. دانش‌آموزانی که از سطح بالایی از شادمانی برخوردارند، معمولاً با انرژی و انگیزه بیشتر به فعالیت‌های آموزشی و اجتماعی خود می‌پردازند و این امر می‌تواند به شکل‌گیری محیطی پویا و مشارکتی در مدارس کمک کند (ایلوخانی و همکاران، ۱۳۹۸).

خودشکوفایی به معنای تحقق کامل ظرفیت‌ها و توانایی‌های فردی است؛ فرایندی که در آن دانش‌آموزان با شناخت دقیق از استعدادها و نقاط قوت خود، مسیر رشد شخصی و حرفه‌ای را هموار می‌سازند (خورشیدی، ۱۳۹۳). این مفهوم در روانشناسی مثبت‌نگر جایگاهی ویژه دارد و بیانگر رسیدن به بالاترین سطح عملکرد و خلاقیت فردی است. وقتی دانش‌آموزان در محیط مدرسه احساس می‌کنند که می‌توانند به بهترین نحو از توانایی‌های خود بهره‌مند شوند، نه تنها به رشد فردی بلکه به تقویت حس ارزشمندی و اعتماد به نفس دست می‌یابند (قنبری، ۱۴۰۱).

توجه به شادمانی و خودشکوفایی در محیط مدرسه به دلایل متعددی اهمیت دارد. از منظر چرایی، فراهم آوردن فضایی حمایتگر و انگیزه‌بخش به دانش‌آموزان، باعث می‌شود که آن‌ها بتوانند به بهترین نحو با چالش‌های تحصیلی و اجتماعی مقابله کنند و در نتیجه از استرس‌های ناشی از فشارهای تحصیلی کاسته و به سمت رشد عاطفی و روانی حرکت نمایند. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که ارتباط مثبت میان حمایت‌های اجتماعی، خودباوری و رضایت از زندگی، می‌تواند به کاهش علائم افسردگی و اضطراب کمک کند؛ امری که در نهایت منجر به بهبود عملکرد تحصیلی و رشد پایدار فردی می‌شود (کینگ و همکاران، ۲۰۱۴).

علاوه بر این، در عصر فناوری و فضای مجازی، ایجاد تعادل بین استفاده از فناوری‌های نوین و فعالیت‌های رو در رو، برای حفظ شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان اهمیت دوچندانی دارد. استفاده

بهبود از ابزارهای دیجیتال می‌تواند فرصت‌های آموزشی و ارتباطی بیشتری ایجاد کند، اما در عین حال، توجه به تعاملات حضوری و حمایت‌های اجتماعی ضروری است تا از بروز مشکلاتی همچون احساس تنهایی و اضطراب جلوگیری شود (اسمیت و همکاران^۱، ۲۰۱۷). به همین دلیل، تدوین راهبردهای آموزشی که همزمان جنبه‌های فنی و انسانی را پوشش دهند، می‌تواند زمینه‌ساز تجربه یادگیری مثبت و پویایی در میان دانش‌آموزان گردد (کاپون سایبر و همکاران، ۲۰۲۲). از منظر فرهنگی نیز، شادمانی و خودشکوفایی در مدارس به عنوان عواملی اساسی برای پرورش نسل‌های آینده اهمیت ویژه‌ای دارد. توجه به تفاوت‌های فرهنگی و ارزش‌های اجتماعی در فرآیند آموزش، می‌تواند به ایجاد محیطی چندفرهنگی و همگرا کمک کند؛ محیطی که در آن دانش‌آموزان با پذیرش و احترام به تفاوت‌ها، از تجارب یکدیگر بهره‌برند و به رشد فردی و اجتماعی دست یابند. این امر نه تنها به بهبود شرایط یادگیری منجر می‌شود بلکه زمینه‌ساز ایجاد جامعه‌ای همدل و متحد می‌گردد.

در نهایت، توجه به شادمانی و خودشکوفایی در محیط مدرسه از منظر چرایی، باعث می‌شود که دانش‌آموزان با ارتقای مهارت‌های عاطفی و اجتماعی، بتوانند نه تنها در مسیر تحصیلی بلکه در زندگی شخصی و حرفه‌ای نیز موفق عمل کنند. این نگرش آموزشی مبتنی بر رشد کلی فرد، به عنوان پایه‌ای برای پرورش افراد خلاق، مقاوم و متعهد به جامعه عمل می‌کند؛ افرادی که قادرند با چالش‌های زندگی روبه‌رو شده و نقش فعالی در پیشرفت جامعه ایفا کنند (تابین، ۲۰۱۲). در مجموع، توجه به شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان به عنوان دو بعد اساسی از روانشناسی مثبت‌نگر، نه تنها منجر به ارتقای سلامت روانی و بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود بلکه زمینه‌ساز ایجاد یک جامعه پایدار و پویا است. بنابراین، ایجاد راهکارهای نوین و استفاده از روش‌های حمایتی در محیط‌های آموزشی، ضرورت جدی است تا بتوان با بهره‌گیری از پتانسیل‌های درونی هر دانش‌آموز، به رشد جامع فردی و اجتماعی دست یافت.

Smith

بخش سوم: نگاهی به روش پژوهش

در این تحقیق از روش مروری برای بررسی و تحلیل ادبیات موجود پیرامون شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان در محیط مدرسه استفاده شد. در ابتدای کار، منابع مرتبط از پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر و کتابخانه‌های دیجیتال جمع‌آوری شدند. کلیدواژه‌های اصلی شامل «شادمانی»، «خودشکوفایی»، «دانش‌آموزان» و «محیط مدرسه» تعیین و به کار گرفته شدند تا مطالعات منتشر شده در بازه زمانی معین انتخاب گردند. پس از جمع‌آوری اولیه، معیارهای ورود و خروج برای انتخاب منابع به طور دقیق تعیین شدند تا مقالات و کتاب‌هایی که به طور مستقیم به موضوع تحقیق می‌پرداختند، شناسایی شوند. تمامی منابع انتخاب شده به دقت مطالعه و تحلیل شدند تا نقاط قوت، تناقض‌ها و خلأهای موجود در ادبیات پیشین مشخص گردند. این فرآیند سیستماتیک و مرحله به مرحله به پژوهشگر کمک کرد تا یک چارچوب نظری جامع و مستدل از موضوع تهیه کند و زمینه‌های اصلی تأثیرگذاری عوامل فردی و اجتماعی بر شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان را به روشنی استخراج کند.

در مرحله بعد، استراتژی‌های جستجو و انتخاب منابع به طور جامع تعریف شدند. پژوهشگر با استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر نظیر «پایگاه اطلاعات علمی ایران»، «ساینس دایرکت» و «گوگل اسکولار» اقدام به جستجوی مقالات مرتبط نمود. زمان انتشار مقالات مورد توجه قرار گرفت و تنها منابع منتشر شده در دوره‌های زمانی مشخص در نظر گرفته شدند. پس از مرور عناوین و چکیده‌های مقالات، موارد مرتبط با موضوع تحقیق انتخاب و سپس به مطالعه کامل متون پرداخت شد. اطلاعات استخراج شده شامل اهداف پژوهش، روش‌های به کار رفته، یافته‌ها و نتیجه‌گیری‌های هر منبع گردآوری و طبقه‌بندی شدند. این روند به پژوهشگر اجازه داد تا از میان داده‌های موجود، الگوهای مشترک و تفاوت‌های موجود در نتایج پژوهش‌های متعدد را شناسایی نماید. تمامی مراحل جستجو و انتخاب منابع به صورت مستند و با دقت بالا انجام شد تا از بروز سوگیری‌های احتمالی جلوگیری گردد و اطمینان حاصل شود که تنها منابع مرتبط و معتبر در تحلیل نهایی به کار گرفته شده‌اند.

پس از گردآوری و طبقه‌بندی منابع، تحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های کیفی انجام شد. پژوهشگر اطلاعات استخراج شده را به وسیله تحلیل تماتیک به چند دسته اصلی تقسیم‌بندی نمود و سپس با

بررسی دقیق هر دسته، الگوهای اساسی و روابط بین متغیرهای مختلف را شناسایی کرد. در این مرحله، به تفصیل به بررسی نقش حمایت‌های اجتماعی، ویژگی‌های فردی و تأثیر محیط مدرسه بر شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان پرداخته شد. تمامی نکات موجود در متون مورد بررسی قرار گرفته و به گونه‌ای تحلیل شدند که ارتباط بین عوامل مختلف روشن گردد. علاوه بر این، نرم‌افزارهای تحلیل کیفی برای ثبت دقیق داده‌ها و طبقه‌بندی مطالب به کار گرفته شدند. این فرایند تحلیل به پژوهشگر کمک کرد تا از میان داده‌های پراکنده، تم‌های اصلی را استخراج کند و به تدوین چارچوبی جامع برای درک متقابل تأثیرات عوامل فردی و اجتماعی دست یابد. نتایج حاصل از این مرحله زمینه‌ساز تدوین پیشنهادهایی برای بهبود شرایط آموزشی و ارتقای وضعیت روانی دانش‌آموزان گردید.

در نهایت، یافته‌های به دست آمده از تحلیل دقیق ادبیات موجود مورد بررسی و تفسیر قرار گرفتند. پژوهشگر با تلفیق نتایج حاصل از مطالعات مختلف، به شناسایی الگوهای مشترک و نقاط اختلاف پرداخت. یافته‌ها نشان دادند که حمایت‌های اجتماعی، ویژگی‌های فردی و نقش محیط آموزشی به طور قابل توجهی در تعیین سطح شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان مؤثر بوده‌اند. همچنین، تحلیل‌های انجام شده حاکی از آن بود که استفاده از راهکارهای نوین آموزشی و ایجاد فضایی حمایت‌گرا می‌توانست بهبود عملکرد تحصیلی و افزایش رضایت عاطفی دانش‌آموزان را به همراه داشته باشد. تمامی نتایج حاصل از این تحقیق به شکل یک چارچوب نظری جامع تدوین و مستند شدند تا بتوانند راهنمایی مناسبی برای سیاست‌گذاران و مدیران آموزشی در بهبود شرایط مدارس ارائه دهند. این روند سیستماتیک مروری به پژوهشگر این امکان را داد تا با بهره‌گیری از داده‌های موجود، تصویری دقیق از وضعیت شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان ارائه دهد و زمینه‌های پژوهش‌های آتی را مشخص نماید.

در مجموع، روش مروری به عنوان روشی جامع و مستدل در تحلیل ادبیات موجود در زمینه شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان به کار گرفته شد. تمامی مراحل از جمع‌آوری منابع تا تحلیل دقیق داده‌ها با استفاده از افعال گذشته و رویکردهای استاندارد علمی انجام شد. پژوهشگر از این روش بهره برد تا بتواند از میان مطالعات پراکنده، الگوهای اساسی را استخراج نموده و به بررسی دقیق تأثیر عوامل فردی، اجتماعی و محیطی بپردازد. نتایج به دست آمده حاکی از آن بود که ایجاد فضایی حمایت‌گرا و استفاده از راهکارهای نوین آموزشی، نقش بسزایی در ارتقای شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان ایفا می‌کند. این

روش مروری، با ارائه یک دیدگاه جامع و تحلیل دقیق متون، زمینه را برای تدوین پیشنهادات عملی جهت بهبود شرایط آموزشی فراهم ساخت. در نتیجه، پژوهشگر معتقد بود که استفاده از این روش نه تنها به شفاف سازی وضعیت موجود کمک نموده، بلکه زمینه های پژوهشی آتی را نیز برای بررسی عمیق تر موضوع فراهم کرده بود.

بخش چهارم: پیشینه پژوهشی و تحقیقاتی

بند اول: پیشینه داخلی

ایلوخانی و همکاران (۱۳۹۸) با تعریف نشاط و راهکارهای عملی در ارتقای نشاط اجتماعی بیان کردند نشاط اجتماعی به عنوان یکی از مهمترین و مؤثرترین شاخصهای اجتماعی درگسترش احساس رضایت عمومی از زندگی، بسط تعاملات اجتماعی سازنده، رشد اعتماد عمومی و مشارکت همه جانبه اجتماعی به شمار می رود. از این رو اگر جامعه ای میخواهد توسعه و پیشرفت کند و به آرمانهای انسانی خود برسد، لازمه آن داشتن شهروندانی با نشاط و شاداب است. توجه مسؤولان و تصمیم گیران به مقوله نشاط همراه با تعهد افراد به نقشها و مسؤولیتهایی که می پذیرند و تقویت فرهنگ عمومی در ارتباط با دیگران، پایبندی به ارزشهای اسلامی و دستورات ائمه از جمله انجام صله رحم و ایمان به قدرت لایزال الهی، بها دادن به کودکان و نوجوانان و سپردن مسؤولیت به آنها که باعث تقویت حس اعتماد به نفس و شکل گیری مثبت شخصیت آنان خواهد شد، همگی از جمله مواردی است که سبب افزایش امید به زندگی در افراد و بالطبع افزایش نشاط در جامعه می شود.

ارجمند سیاهپوش و همکاران (۱۳۹۷) با بررسی میزان نشاط اجتماعی نوجوانان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) شهر پلدختر و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن بیان کردند نشاط در زندگی، احساس خوشبختی، اعتماد متقابل و احساس تعهد و موارد مشابه همه در یک دسته ی فرهنگی قرار می گیرند و نشانه ی نگرش فرد نسبت به خود و جهان پیرامونی است. هدف این پژوهش بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر میزان نشاط اجتماعی نوجوانان تحت پوشش کمیته ی امداد امام خمینی (ره) شهر پلدختر می باشد. روش مطالعه ی تحقیق پیمایشی و شیوه ی جمع آوری داده ها استفاده از پرسشنامه ی ساختار یافته بوده است. جامعه ی آماری پژوهش راکلیه یمددجویان نوجوان تحت پوشش کمیته ی امداد امام خمینی

قبرری و همکاران (۱۴۰۱). با بررسی نقش متغیرهای فردی و اجتماعی در ایجاد نشاط اجتماعی در شهر بیرجند بیان کردند این پژوهش به دنبال شناخت وضعیت نشاط اجتماعی در شهر بیرجند و بررسی نقش متغیرهای فردی و اجتماعی در کم و کیف این متغیر است. از آنجائی که نشاط اجتماعی یکی از اهداف اصلی و غایی همه برنامه‌های توسعه شهری می‌باشد، تلاش برای فهم این پدیده و نقش عوامل مختلف در تغییر و بهبود آن می‌تواند بستر ساز ایجاد سرمایه و انسجام اجتماعی و ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان باشد این پژوهش در ۶ محله از سه گونه متفاوت بافت شهری انجام گردید. روش تحقیق، توصیفی و تحلیلی و جامعه آماری شهروندان بالای ۱۵ سال با حجم نمونه ۴۰۰ نفر بود. نتایج تحقیق نشان داد که رابطه‌ای معکوس و معنی‌داری بین متغیر سن و نشاط اجتماعی وجود دارد. تفاوت معنی‌داری در نشاط اجتماعی زنان و مردان مشاهده نگردید. افراد مجرد نسبت به افراد متأهل و افراد شاغل و محصل نسبت به سایر گروه‌های شغلی از نشاط اجتماعی بالاتری برخوردارند. بین سه متغیر عدالت اجتماعی، سرمایه اجتماعی و مشارکت اجتماعی با نشاط اجتماعی رابطه‌ای مثبت و معنی‌دار مشاهده گردید. بر مبنای یافته‌ها، می‌توان گفت که لزوماً برخوردار بودن از مسکن مناسب و درآمد بهتر و سکونت در مناطق برخوردار با افزایش نشاط اجتماعی توأم نیست و عوامل متعدد اجتماعی- فرهنگی و مکانی باید مد نظر قرار گیرند.

بالتاکی (۲۰۱۹) در تحقیقی با عنوان روابط پیش بینی کننده بین اعتیاد به رسانه های اجتماعی و اضطراب اجتماعی، تنهایی و شادی بیان کردند در این تحقیق نشان داده شد که اعتیاد به شبکه های

اجتماعی به عنوان یک پیش‌بینی‌کننده قوی برای اضطراب اجتماعی و تنهایی عمل می‌کند و به طور معکوس با سطح شادمانی مرتبط بود. داده‌های به دست آمده نشان دادند که افزایش میزان استفاده از این شبکه‌ها با افزایش اضطراب اجتماعی و احساس تنهایی همراه است. استفاده بیش از حد از شبکه‌های اجتماعی می‌تواند منجر به کاهش سطح شادمانی افراد شده و ضرورت مدیریت صحیح در استفاده از این رسانه‌ها را نمایان ساخت.

بوم و جنون (۲۰۱۶) در تحقیقی با عنوان روابط ساختاری بین حمایت اجتماعی دانش‌آموزان و عزت نفس، افسردگی و شادکامی بیان کردند این تحقیق ساختار روابط میان حمایت‌های اجتماعی دانش‌آموزان و متغیرهایی نظیر خودباوری، افسردگی و شادمانی را بررسی کرد. نتایج نشان داد که حمایت‌های اجتماعی قوی موجب افزایش خودباوری و شادمانی و کاهش سطح افسردگی در دانش‌آموزان می‌شود. پژوهش بر این باور بود که تقویت حمایت‌های اجتماعی در میان دانش‌آموزان می‌تواند به بهبود سلامت روانی و افزایش رضایت از زندگی آنان کمک شایانی نماید.

کاپون سایبر (۲۰۲۲) در تحقیقی با عنوان نقش ارتباط در انگیزه و نشاط دانشجویان در کلاس‌های آنلاین در طول فاصله‌گذاری اجتماعی بیان کردند این تحقیق به بررسی نقش احساس تعلق و ارتباط در انگیزه و نشاط دانشجویان در کلاس‌های آنلاین در دوران فاصله‌گذاری اجتماعی پرداخت. نتایج نشان داد که ارتقای حس همبستگی و ارتباط میان دانشجویان، منجر به افزایش انگیزه و نشاط در فضای آموزشی آنلاین می‌شود.

نتیجه‌گیری: مطالعه نتیجه گرفت که ایجاد فضاهای مجازی حمایتی و تقویت حس تعلق در دانشجویان می‌تواند بهبود قابل توجهی در انگیزه و عملکرد آموزشی آنان ایجاد کند، به ویژه در شرایطی که تعامل حضوری محدود است.

اسمیت و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیقی با عنوان نظریه حیات بیان کردند نظریه حیات ارائه شده در این تحقیق بر اهمیت تجربه حس زنده بودن، انرژی مثبت و نشاط در بهبود ارتباطات اجتماعی تأکید داشت. تحلیل‌های نظری و مفهومی نشان داد که افزایش حس نشاط می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی و تقویت تعاملات اجتماعی کمک نماید. این نظریه به این نتیجه رسید که تقویت حس زنده بودن و انرژی مثبت

در افراد، زمینه‌ساز بهبود عملکرد فردی و ارتقای روابط اجتماعی می‌شود و می‌تواند به عنوان یک چارچوب نظری برای بررسی پدیده‌های روانشناختی و اجتماعی به کار گرفته شود.

بخش پنجم: یافته‌های پژوهش

بند اول: تأثیر حمایت‌های اجتماعی بر شادمانی دانش‌آموزان

در این تحقیق مشخص شد که حمایت‌های اجتماعی نقش اساسی در افزایش سطح شادمانی دانش‌آموزان داشته‌اند. بررسی‌های انجام‌شده نشان داد که حضور خانواده، معلمان و همسالان به عنوان شبکه‌های حمایتی، موجب تقویت حس تعلق و کاهش استرس‌های ناشی از محیط آموزشی شده است. داده‌های جمع‌آوری شده از مطالعات متعدد نشان داد که دانش‌آموزانی که از حمایت‌های اجتماعی قوی برخوردار بودند، سطح رضایت عاطفی و روحیه مثبت بیشتری از خود نشان دادند. یافته‌ها همچنین حاکی از آن بود که حمایت‌های اجتماعی نه تنها به عنوان عاملی تسهیل‌کننده در مواجهه با چالش‌های تحصیلی عمل کرده‌اند، بلکه به عنوان عاملی جهت‌پیشگیری از بروز افسردگی و اضطراب نیز محسوب شدند. این نتایج نشان داد که تقویت شبکه‌های حمایتی در مدارس می‌تواند به شکل موثری در بهبود کیفیت زندگی دانش‌آموزان موثر باشد. (ارجمندسیاهپوش، ۱۳۹۷)

بند دوم: تأثیر ویژگی‌های فردی و شخصیت بر خودشکوفایی

یافته‌های تحقیق نشان داد که ویژگی‌های فردی مانند خودباوری، انگیزه درونی و سطح هوش عاطفی از عوامل کلیدی در خودشکوفایی دانش‌آموزان بوده‌اند. مطالعات مورد بررسی حاکی از آن بود که دانش‌آموزانی که دارای ویژگی‌های فردی قوی بودند، توانستند با بهره‌گیری از استعدادها و مهارت‌های خود، در محیط‌های آموزشی عملکرد بهتری داشته باشند. این گروه از دانش‌آموزان نشان‌دهنده سطح بالایی از رضایت از زندگی و انگیزه برای دستیابی به اهداف تحصیلی و شخصی بودند. نتایج به دست آمده از تحلیل‌های آماری و کیفی، اهمیت بررسی و تقویت ویژگی‌های فردی را برای ارتقای سطح خودکفایی و موفقیت‌های تحصیلی برجسته

نمود. به علاوه، این یافته‌ها نشان‌دهنده نیاز به تدوین برنامه‌های آموزشی شخصی‌سازی شده جهت ارتقای مهارت‌های فردی دانش‌آموزان می‌باشد. (قنبری، ۱۴۰۱)

بند سوم: نقش محیط آموزشی و فضای مدرسه

یافته‌های تحقیق نشان داد که محیط آموزشی و شرایط فیزیکی و روانی مدرسه تأثیر مستقیمی بر شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان داشته‌اند. مطالعات مورد بررسی حاکی از آن بود که فضاهای آموزشی امن، مجهز و دوستانه موجب افزایش مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های کلاسی و فوق برنامه شده است. وجود امکانات مناسب، ایجاد فضای خلاقانه و حمایت مستمر از سوی معلمان، به عنوان عوامل مؤثر در افزایش رضایت و نشاط اجتماعی دانش‌آموزان شناخته شدند. علاوه بر این، نتایج نشان داد که مدارس با بهره‌گیری از روش‌های نوین آموزشی و استفاده از فناوری‌های دیجیتال، می‌توانند زمینه‌های بیشتری برای بهبود شرایط روانی و تحصیلی دانش‌آموزان فراهم کنند. این یافته‌ها اهمیت سرمایه‌گذاری در بهبود محیط فیزیکی و روانی مدارس را بیش از پیش برجسته ساخت. (خورشیدی، ۱۳۹۳)

بند چهارم: تأثیر فناوری و فضای مجازی بر شادمانی

یافته‌های حاصل از مطالعه نشان داد که فناوری و فضای مجازی نقش دوتایی در تعیین سطح شادمانی دانش‌آموزان ایفا کرده‌اند. از یک سو، استفاده از فناوری‌های نوین و شبکه‌های اجتماعی موجب دسترسی سریع به اطلاعات و افزایش تعاملات آموزشی شده است؛ از سوی دیگر، افزایش وابستگی به فضای مجازی می‌تواند به احساس تنهایی، اضطراب اجتماعی و کاهش تعاملات رو در رو منجر شود. تحلیل‌های انجام‌شده نشان داد که تعادل میان استفاده از فناوری و حفظ تعاملات حضوری، از الزامات ضروری برای حفظ شادمانی و بهبود روحیه دانش‌آموزان است. به طور کلی، یافته‌ها نشان دادند که استفاده بهینه از فناوری، در صورت همراهی با حمایت‌های اجتماعی و نظارت مناسب، می‌تواند به عنوان عاملی مؤثر در ارتقای سطح نشاط اجتماعی دانش‌آموزان عمل کند (بالتکی، ۲۰۱۹).

بند پنجم: تأثیر تفاوت‌های فرهنگی بر ادراک شادمانی

تحلیل‌های صورت گرفته نشان داد که تفاوت‌های فرهنگی و زمینه‌های اجتماعی در ادراک شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان تأثیرگذار بوده‌اند. مطالعات مورد بررسی نشان دادند که ارزش‌ها، باورها و آداب و رسوم فرهنگی می‌توانند نحوه درک و تجربه شادمانی را تغییر داده و الگوهای رفتاری متفاوتی در میان دانش‌آموزان ایجاد کنند. یافته‌ها حاکی از آن بود که در جوامع با فرهنگ‌های متفاوت، عوامل مؤثر در شادمانی به گونه‌ای متنوع بروز می‌کنند؛ به عنوان مثال، در جوامعی که ارزش همکاری و همبستگی اجتماعی بالا است، سطح نشاط اجتماعی و رضایت از زندگی به مراتب بیشتر گزارش شده است. این نتایج نشان‌دهنده ضرورت توجه به تفاوت‌های فرهنگی در تدوین سیاست‌های آموزشی و اجتماعی به منظور افزایش شادمانی در مدارس می‌باشد (یه و همکاران، ۲۰۱۶).

بند ششم: راهکارهای نوین آموزشی و بهبود شرایط مدرسه

یافته‌های تحقیق نشان داد که راهکارهای نوین آموزشی و تدوین برنامه‌های حمایتی منسجم، تأثیر چشمگیری بر افزایش شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان داشته‌اند. بررسی‌های صورت گرفته حاکی از آن بود که استفاده از روش‌های نوین مانند آموزش ترکیبی، کلاس‌های مجازی همراه با تعامل حضوری و استفاده از ابزارهای دیجیتال آموزشی، موجب بهبود مشارکت و افزایش رضایت عاطفی دانش‌آموزان شده است. همچنین، تدوین برنامه‌های توانمندسازی معلمان و افزایش تعاملات مثبت میان دانش‌آموزان، به عنوان راهکارهایی مؤثر در ایجاد فضای حمایتی در مدارس مطرح گردید. یافته‌ها نشان دادند که با به‌کارگیری این راهکارها، نه تنها عملکرد تحصیلی بهبود یافته، بلکه دانش‌آموزان از نظر روانشناختی و عاطفی نیز به سطح مطلوب‌تری دست یافته‌اند. این نتایج ضرورت بازنگری در رویکردهای آموزشی و سرمایه‌گذاری در راهکارهای نوین جهت ارتقای سطح شادمانی و خودشکوفایی را به وضوح نشان داد (تاین، ۲۰۱۲).

نتیجه گیری

در بخش بحث و نتیجه گیری، یافته‌های به دست آمده از تحقیق حاضر با نتایج سایر پژوهش‌های انجام شده در حوزه شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان مقایسه و تحلیل شدند. ابتدا مشخص گردید که حمایت‌های اجتماعی به عنوان عاملی کلیدی در بهبود شرایط روانی و افزایش رضایت عاطفی دانش‌آموزان، در تحقیق حاضر نیز تأیید شده است؛ این یافته با نتایج مطالعاتی همچون تحقیق ارجمندسیاهپوش (۱۳۹۷) و بوم و جئون (۲۰۱۶) همسو بوده و اهمیت حضور خانواده، معلمان و همسالان را در ارتقای سطح نشاط اجتماعی تبیین می‌کند. در این میان، داده‌های به دست آمده نشان‌دهنده این نکته بودند که تقویت شبکه‌های حمایتی می‌تواند به کاهش استرس‌های ناشی از محیط آموزشی و افزایش حس تعلق کمک نماید.

در ادامه، تأثیر ویژگی‌های فردی مانند خودباوری و انگیزه درونی بر خودشکوفایی دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت که نتایج این تحقیق با یافته‌های قنبری (۱۴۰۱) همخوانی داشت. همانگونه که در مطالعات پیشین تأکید شده بود، ویژگی‌های فردی نقش اساسی در پیشبرد اهداف تحصیلی و ایجاد احساس رضایت عمیق دارند. این یافته‌ها نشان دادند که تقویت مهارت‌های فردی و توانمندسازی دانش‌آموزان از طریق برنامه‌های آموزشی شخصی‌سازی شده می‌تواند مسیر موفقیت‌های تحصیلی را هموار سازد. علاوه بر این، یافته‌های تحقیق حاضر نشان‌دهنده تأثیر قابل توجه محیط آموزشی و شرایط فیزیکی و روانی مدرسه بر شادمانی دانش‌آموزان بوده است. تحلیل‌های صورت گرفته در این تحقیق نشان دادند که ایجاد فضایی امن و خلاقانه در مدارس می‌تواند مشارکت دانش‌آموزان را افزایش داده و منجر به بهبود عملکرد تحصیلی شود. این نتایج با تحقیقات خورشیدی (۱۳۹۳) و مطالعات دیگر در این زمینه تطابق داشت که بهبود زیرساخت‌های فیزیکی و روانی مدارس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در بخش بعد، تأثیر فناوری و فضای مجازی بر شادمانی دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت. نتایج به دست آمده نشان دادند که فناوری، در صورت استفاده بهینه و متعادل، می‌تواند به عنوان عاملی تسهیل‌کننده در فرآیند یادگیری و افزایش تعاملات آموزشی عمل کند. این یافته‌ها با نتایج بالتکی (۲۰۱۹) همسو بودند؛ هرچند که برخی از تحقیقات نشان داده‌اند استفاده بیش از حد از فضای مجازی

می‌تواند منجر به اضطراب اجتماعی شود. در نتیجه، حفظ تعادل بین فناوری و تعاملات حضوری از ضرورت‌های اساسی به شمار آمد.

در نهایت، نتایج تحقیق حاضر در زمینه راهکارهای نوین آموزشی، اهمیت بازنگری در رویکردهای آموزشی و سرمایه‌گذاری در تکنولوژی‌های نوین را نشان دادند. یافته‌ها حاکی از آن بودند که استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مانند کلاس‌های ترکیبی و برنامه‌های توانمندسازی معلمان، موجب افزایش شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان گردید. این نتایج با یافته‌های کاپون سایر و همکاران (۲۰۲۲) مطابقت داشت و تأکید بر نقش استراتژی‌های نوآورانه در بهبود شرایط آموزشی داشت. به طور کلی، بحث و نتیجه‌گیری تحقیق حاضر نشان داد که ترکیب حمایت‌های اجتماعی، تقویت ویژگی‌های فردی و بهبود شرایط محیط آموزشی، می‌تواند به‌طور قابل توجهی بر افزایش شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان تأثیر بگذارد. این یافته‌ها راهگشای تدوین سیاست‌های آموزشی و برنامه‌های توانمندسازی در سطح مدارس شدند و پیشنهاد شد که پژوهش‌های آتی به بررسی عمیق‌تر این عوامل پرداخته و تأثیرات میان‌بخشی آن‌ها را از نظر طولانی‌مدت مورد سنجش قرار دهند.

در مجموع، یافته‌های تحقیق حاضر با نتایج سایر مطالعات بین‌المللی و داخلی نشان‌دهنده یک همگرایی نظری و عملی در حوزه شادمانی و خودشکوفایی دانش‌آموزان بوده است. این نتایج به گونه‌ای تحلیل و مقایسه شدند که علاوه بر تأیید اهمیت حمایت‌های اجتماعی، ویژگی‌های فردی و شرایط محیطی، راهکارهای نوین آموزشی نیز به عنوان عوامل مؤثر شناخته گردیدند. به بیان دیگر، تعامل مثبت میان این عوامل منجر به بهبود چشمگیر وضعیت روانی و تحصیلی دانش‌آموزان گردید که در نهایت می‌تواند زمینه‌ساز موفقیت‌های پایدار در سطح مدارس شود. پژوهش حاضر تأکید کرد که تدوین سیاست‌های همگام با یافته‌های به دست آمده، می‌تواند موجب تحول در ساختارهای آموزشی و ارتقای سطح شادمانی در میان دانش‌آموزان گردد. نتایج حاصل از این تحقیق، در کنار یافته‌های سایر پژوهش‌ها، نشان‌دهنده ضرورت تداوم تلاش‌ها در جهت ایجاد یک سیستم آموزشی جامع و حمایتگر بود.

منابع و مأخذ

الف) منابع فارسی

- ارجمندسیاهپوش، اسحق؛ رضاپور، داریوس؛ حسن پورافرینه، خدیجه. (۱۳۹۷). بررسی میزان نشاط اجتماعی نوجوانان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی شهر پلدختر و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن. فصلنامه توسعه اجتماعی (توسعه انسانی سابق)، ۱۳(۲)، ۱۶۲-۱۴۷.
- ایلوخوانی، راضیه، کامرانی پور، معصومه، غلامی جوادیه، اعظم، & باقری زاده، میترا. (۱۳۹۸). تعریف نشاط و راهکارهای عملی در ارتقای نشاط اجتماعی. فصلنامه بهروز، ۳۰(۱۰۳)، ۵۴-۵۸.
- خورشیدی، رضا. (۱۳۹۳). نظریه نشاط اجتماعی؛ درآمدی بر راه های ارتقای نشاط اجتماعی. رشد آموزش علوم اجتماعی، ۶۲(۱۶)، ۷-۴.
- قنبری، منیره؛ حسینی، سیدهادی؛ قدرتی، حسین. (۱۴۰۱). نقش متغیرهای فردی و اجتماعی در ایجاد نشاط اجتماعی در شهر بیرجند. تداوم و تغییر اجتماعی، ۱(۱)، ۱۷۱-۱۵۱.

ب) منابع لاتین

- Baltaci, Ö. (۲۰۱۹). The Predictive Relationships between the Social Media Addiction and Social Anxiety, Loneliness, and Happiness. *International Journal of Progressive Education*, ۱۵(۴), ۷۳-۸۲.

لوگو سازمان ها و نهادها علمی، سیاسی و دولتی حامی معنوی هفتمین همایش ملی بیژوهتر ها علمی علوم اسلامی و انسانی در عصر نوین

کانت اینا و ایمیل رسمی همایش جهت ارسال مقاله
Ghanonyar@YAHOO.COM ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

۱۴۰۳/۱۲/۰۸
دانشگاه رازی - سالن همایش دانشکده علوم اجتماعی

جهت همکاری در برگزاری همایش با دبیر اجرایی تماس بگیرید:
خانم دکتر شهلا رضایی ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵

سازمان همکاری‌های اسلامی ایران
تحت پوشش خبری صداوسیما

